

สำนักงานสาธารณสุขที่ ๑๔
รับเลขที่ ๒๕๗๔๖
วันที่ - ๙ ส.ค. ๒๕๖๔
เวลา 14.14 น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ ส่วนจัดการทรัพยากรต้นน้ำ โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๐๗๗๗ ต่อ ๑๘๓๐
 ที่ ทส ๐๙๐๘.๓๐๒/๑๕๙๕ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอส่งเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ

- เรียน ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก
 ผู้อำนวยการกองทุกกอง
 ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ - ๑๖
 ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาทุกสาขา

ส่วนจัดการต้นน้ำ
รับเลขที่ 4842
วันที่ 10 ส.ค. 2564
เวลา 10:24 น.

๑,๔๑
๑๑ ส.ค. ๒๕๖๔

ด้วยสำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ โดยส่วนจัดการทรัพยากรต้นน้ำ ได้ดำเนินการจัดทำเอกสารทางวิชาการ จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่

๑. แผ่นพับประชาสัมพันธ์ เรื่อง หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
 ๒. แผ่นพับประชาสัมพันธ์ เรื่อง องค์ความรู้สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ ฉบับที่ ๑ ต้นน้ำแหล่งกำเนิดแห่งสายน้ำ
 ๓. แผ่นพับประชาสัมพันธ์ เรื่อง องค์ความรู้สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ ฉบับที่ ๒ การปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ
- เพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ ให้แก่หน่วยงานภายในกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และบุคคลภายนอกเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ จึงขอส่งเอกสารทางวิชาการ ในรูปแบบแผ่นพับประชาสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้ตาม QR code ที่แนบท้ายหนังสือนี้ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากร เจ้าหน้าที่ เครือข่ายประสานงาน และทางเว็บไซต์หน่วยงานของท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ส่วนจัดการต้นน้ำ

- 9 ส.ค. 2564

(นางพิมพ์พิชญ์ สิริโรจนะวิมล)

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ

เรียน ผอ.สบอ.15 (ผ่าน ผอ.ส่วนจัดการต้นน้ำ)

- เพื่อโปรดทราบ

- เสนอโครงการวิจัย ไร่สวน, ทุ่ง, ทุ่ง และ

แปลงนาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทราบ

และมอบหมายผู้รับผิดชอบโครงการ

ทว.กับโครงการ สบอ.15

- โปรดพิจารณา

ศร
(นายศรวิทย์ อรุณกิจ)
ผู้อำนวยการป่าไม้ชำนาญการ

11 ส.ค. 2564

(นายพรเทพ ศิระวงษ์)
ผู้อำนวยการส่วนจัดการต้นน้ำ

ดำเนินการตามเสนอ

11 ส.ค. 2564

(นายชิตชนก สุขมงคล)
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15

รายละเอียดแผนพับประชาสัมพันธ์

๑ หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

shorturl.asia/6oFv9

๒. องค์ความรู้สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ ฉบับที่ ๑ ต้นน้ำแหล่งกำเนิดแห่งสายน้ำ

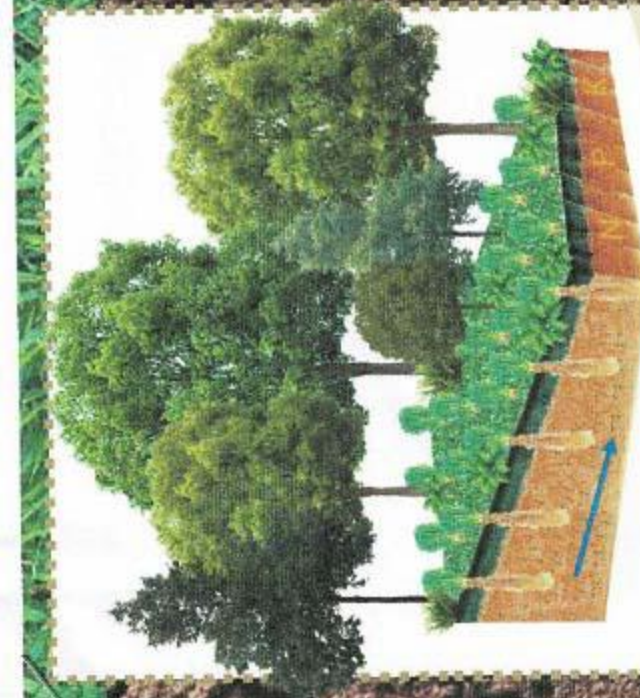

shorturl.asia/UvK5A

๓. องค์ความรู้สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ ฉบับที่ ๒ การปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ

shorturl.asia/Bpyk8

2. การปลูกแฝกเสริมป่า เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

มูลค่าทางเศรษฐกิจต่อไร่ของสวนกล้วยไม้ ไร่ละ 1,892.56 บาท/ไร่/0 ไร่ละ 644

- 1 **ลดปริมาณน้ำไหลบ่าที่ต้น**
เท่ากับ 4.91 มม. (จาก 17.49%) ลดเป็นมูลค่า 110.14 บาท/ไร่
- 2 **ลดปริมาณการสลายอินทรีย์วัตถุ**
เท่ากับ 24.08 กก./ไร่ (จาก 29.04%) ลดเป็นมูลค่า 48.11 บาท/ไร่
- 3 **ลดปริมาณการสูญเสียธาตุอาหารหลัก (N, P, K)**
• ไนโตรเจนที่สูญเสียไป 0.139 กก./ไร่ ลดเป็นมูลค่า 4.42 บาท/ไร่
• ฟอสฟอรัสที่สูญเสียไป 0.117 กก./ไร่ ลดเป็นมูลค่า 12.70 บาท/ไร่
- 4 **เพิ่มปริมาณธาตุอาหารในดินของอินทรีย์วัตถุในดิน**
เท่ากับ 0.28% ลดเป็นมูลค่า 1,706.83 บาท/ไร่
- 5 **เพิ่มการดูดซับคาร์บอน**
เท่ากับ 0.04 ตันคาร์บอน/ไร่ (เพิ่มขึ้น 8%) ลดเป็นมูลค่า 10.56 บาท/ไร่

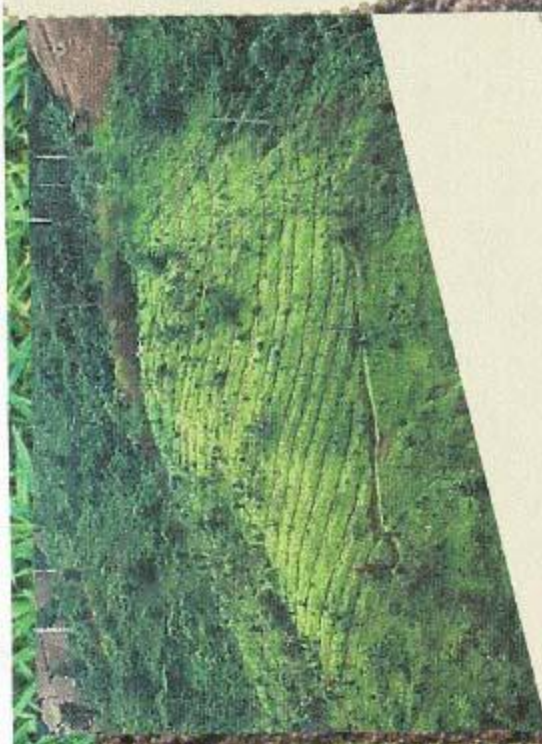
หมายเหตุ: ผลการประเมินจากการปลูกกล้วยไม้เสริมป่า
(ไร่ละ 644 ต้น) ไร่ละ 644 ต้น (ไร่ละ 2567)

ประโยชน์ของหญ้าแฝก

1. ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
2. ลดการพังทลายของดิน
3. ช่วยกักเก็บน้ำในดิน
4. ช่วยกักเก็บธาตุอาหารในดิน
5. ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

Keep Water in Soil, Keep Soil in Place

ริเริ่มโดย

นายบรรณรักษ์ สุดลาภา
ส่วนจัดการทรัพยากรดินน้ำ
สำนักงานอนุรักษ์และจัดการดินน้ำ

กรกฎาคม 2564

องค์ความรู้

สำนักงานอนุรักษ์และจัดการดินน้ำ

ฉบับที่ 2 การปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ

1. การศึกษาปริมาณการสูญเสียน้ำและดิน

★ **มูลค่าเพิ่มขึ้น 1** หากเปรียบเทียบระหว่าง **แปลงดินว่างเปล่า** และ **แปลงปลูกหญ้าแฝก** เป็นแนวขวางความลาดชันห่างกัน **5 เมตร**

• **มูลค่าการสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ในดินในรูปของน้ำไหลผ่านหน้าดิน 1**
 = การสูญเสียน้ำ 4 แปลงดินว่างเปล่า เปรียบเทียบกับ การสูญเสียน้ำ 4 แปลงปลูกหญ้าแฝก
 = 78.655 สม.ม./ไร่/ปี - 37.405 สม.ม./ไร่/ปี ⇨ เท่ากัน 41.25 สม.ม./ไร่/ปี
 คิดเป็นเงิน = **618.75 บาท/ไร่/ปี**

• **มูลค่าการสูญเสียหน้าดินจากการชะล้างพังทลาย 2**
 = การสูญเสียดิน 4 แปลงดินว่างเปล่า เปรียบเทียบกับ การสูญเสียดิน 4 แปลงปลูกหญ้าแฝก
 = 4,100 กก./ไร่/ปี - 295 กก./ไร่/ปี ⇨ เท่ากัน 3,805 กก./ไร่/ปี
 คิดเป็นเงิน = **4,087.40 บาท/ไร่/ปี**

มูลค่ารวม 4,706.15 บาท/ไร่/ปี

★ **มูลค่าเพิ่มขึ้น 1** หากเปรียบเทียบระหว่าง **แปลงดินว่างเปล่า** และ **แปลงปลูกหญ้าแฝก** เป็นแนวขวางความลาดชันห่างกัน **10 เมตร**

• **การสูญเสียน้ำที่กักเก็บไว้ในดินในรูปของน้ำไหลผ่านหน้าดิน 1**
 = การสูญเสียน้ำ 4 แปลงดินว่างเปล่า เปรียบเทียบกับ การสูญเสียน้ำ 4 แปลงปลูกหญ้าแฝก
 = 78.655 สม.ม./ไร่/ปี - 58.11 สม.ม./ไร่/ปี ⇨ เท่ากัน 20.545 สม.ม./ไร่/ปี
 คิดเป็นเงิน = **308.18 บาท/ไร่/ปี**

• **การสูญเสียหน้าดินจากการชะล้างพังทลาย 2**
 = การสูญเสียดิน 4 แปลงดินว่างเปล่า เปรียบเทียบกับ การสูญเสียดิน 4 แปลงปลูกหญ้าแฝก
 = 4,100 กก./ไร่/ปี - 1,225 กก./ไร่/ปี ⇨ เท่ากัน 2,875 กก./ไร่/ปี
 คิดเป็นเงิน = **3,455 บาท/ไร่/ปี**

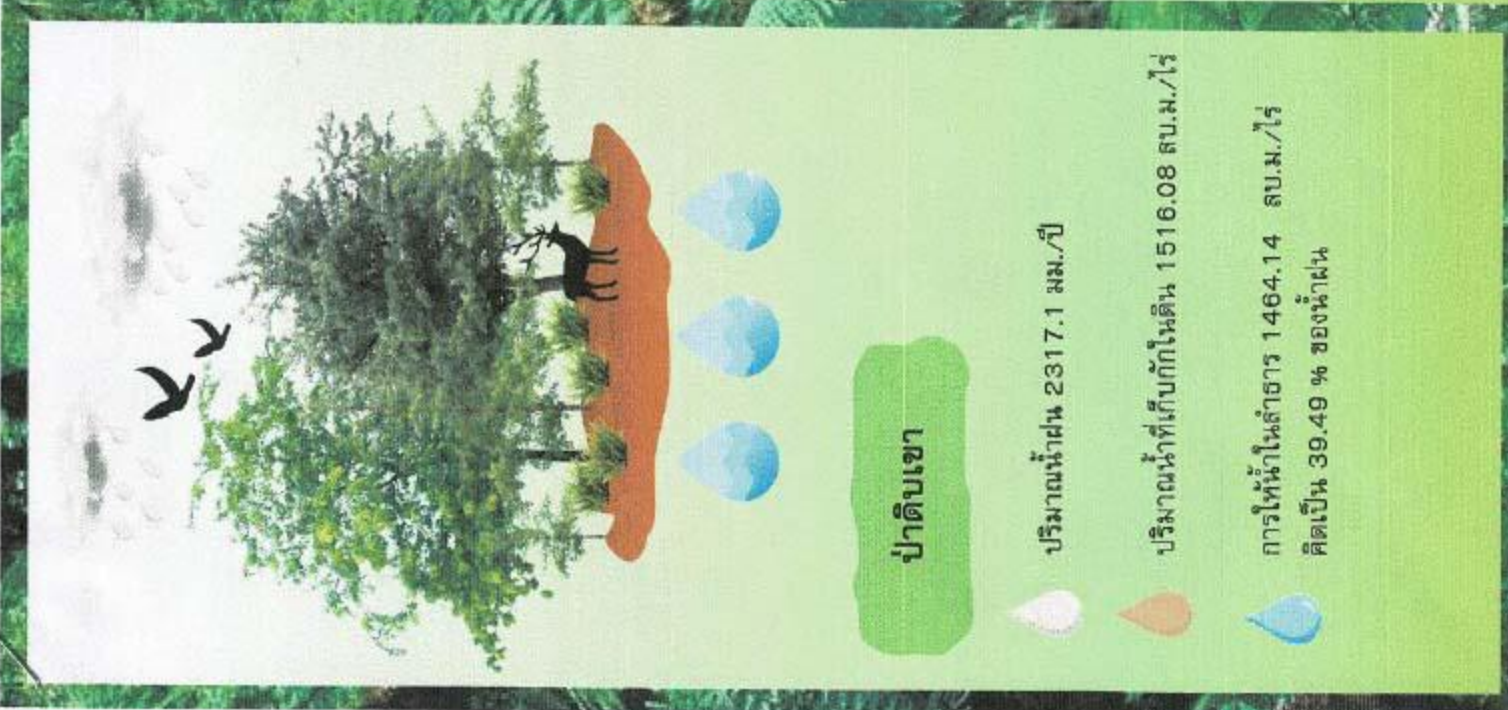
มูลค่ารวม 3,763.18 บาท/ไร่/ปี

มูลค่าเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบระหว่างแปลงดินว่างเปล่า และแปลงปลูกหญ้าแฝกขนาด 40x40 เมตร โดยปลูกเป็นแนวขวางความลาดชันห่างกัน 5 และ 10 เมตร

- 1 มูลค่าการสูญเสียน้ำ ประเมินจากปริมาณน้ำที่สูญเสียไปจากน้ำไหลผ่านหน้าดินซึ่งควบคุมทุกทิศทางเป็นดินแล้วลดของต่อสู่ธารในช่วงฤดูแล้งให้คนนำไปใช้ประโยชน์ โดยคิดจากค่าน้ำประปาส่วนภูมิภาค ราคา 15 บาท/สม.ม.
- 2 มูลค่าการสูญเสียดิน ประเมินจากค่าใช้ซ้ำในการซื้อดินพื้นมาปลูกแทนหน้าดินที่สูญหายไปในแนวขวางที่ระยะห่างกันทุกทิศทางเป็นแนวขวางความลาดชันแบบมูร์ดี โดยคิดจากราคาที่ดินในท้องตลาด ราคา 7,500 บาท/ก.ก. เช่น หรือ 0.68 บาท/กก. รวมกับค่าแรงในการขนส่ง 1,500 บาท

* ค่าสัมฤทธิ์ของการส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำของกรมส่งเสริมการเกษตร
 * การพัฒนาและส่งเสริมการใช้หญ้าแฝกด้านป่าไม้ (ประเด็นอื่น สม.ม.ไร่/ปี, 2551)

เรียบเรียงโดย

นายปวิรินทร์ สุดลาภา
 ส่วนจัดการทรัพยากรต้นน้ำ
 สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ

มิถุนายน 2564

องค์ความรู้สำนักอนุรักษ์ และจัดการต้นน้ำ

ฉบับที่ 1 : ต้นน้ำ แหล่งกำเนิดแห่งสายน้ำ

ป่าเต็งรัง

ปริมาณน้ำฝน 1619.9 มม./ปี

ปริมาณน้ำที่เก็บกักในดิน
230.64 ลบ.ม./ไร่

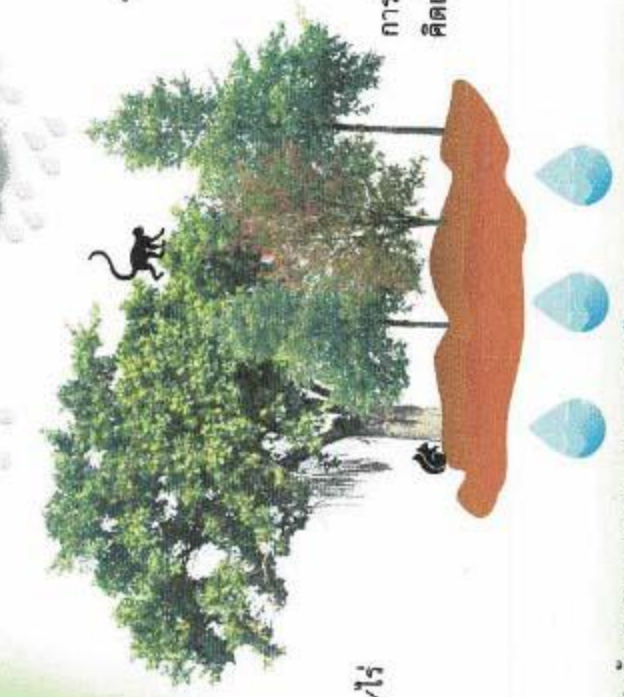
การให้น้ำในลำธาร 482.28 ลบ.ม./ไร่
คิดเป็น 18.64 % ของน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝน 1503.2 มม./ปี

ปริมาณน้ำที่เก็บกักในดิน
417.89 ลบ.ม./ไร่

การให้น้ำในลำธาร 615.04 ลบ.ม./ไร่
คิดเป็น 25.57% ของน้ำฝน

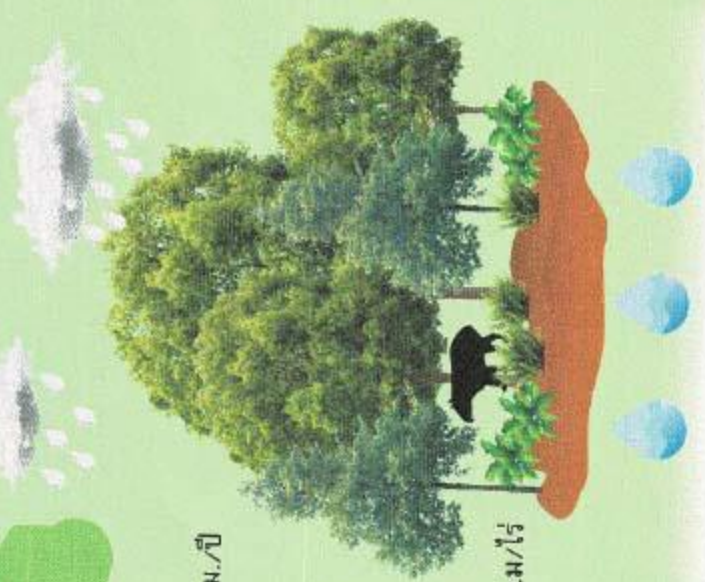
ป่าเบญจพรรณ

ป่าดิบชื้น

ปริมาณน้ำฝน 2158.5 มม./ปี

ปริมาณน้ำที่เก็บกักในดิน
765.12 ลบ.ม./ไร่

การให้น้ำในลำธาร 1283.81 ลบ.ม./ไร่
คิดเป็น 37.17 % ของน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝน 1647.6 มม./ปี

ปริมาณน้ำที่เก็บกักในดิน
509.49 ลบ.ม./ไร่

การให้น้ำในลำธาร 717.97 ลบ.ม./ไร่
คิดเป็น 27.23 % ของน้ำฝน

ป่าดิบแล้ง

ที่มาของข้อมูล : ส่วนวิจัยต้นน้ำ สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำห้วยฝักกูด

ตำบลศิลา อำเภอห่มเกล้า จังหวัดเพชรบูรณ์ 67120
06 3714 7999

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำลำพระเพลิง

ตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
30130
08 9845 5401

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำแม่พริก

ตำบลแม่พริก อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง 52180
08 1889 5417

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำคลองอุดม

ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว 27250
08 0722 1714

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำคลองอู่ตะเภา

ตำบลปางบงบขาร์ อำเภอเสนา จังหวัดสงขลา 90240
08 1599 0449

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ

สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

เรียบเรียงโดย

นายบุรินทร์ สุดลาภา
ส่วนจัดการทรัพยากรต้นน้ำ
สำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ

พฤษภาคม 2564

ภารกิจและหน้าที่ของหน่วยอนุรักษ์ และจัดการต้นน้ำ

1. เป็นตัวแทนสำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต้นน้ำที่รับผิดชอบ
2. กำหนดมาตรการและแนวทางการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ต้นน้ำที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การฟื้นฟูพื้นที่ต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้มีความอุดมสมบูรณ์ รวมถึงการสำรวจรูปแบบการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ต้นน้ำให้ขึ้นไปตามหลักวิชาการ
3. กำหนดมาตรการและแนวทางการจัดระเบียบชุมชนชนในพื้นที่ต้นน้ำ พัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นบนพื้นฐานการพัฒนาแบบยั่งยืนตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการถ่ายทอดเทคโนโลยี
4. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำแม่ยาว

ตำบลสบปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 50150
08 1783 5261

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำพะโต๊ะ
132 หมู่ 6 ตำบลปางทรง อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร
86180 08 6273 3553

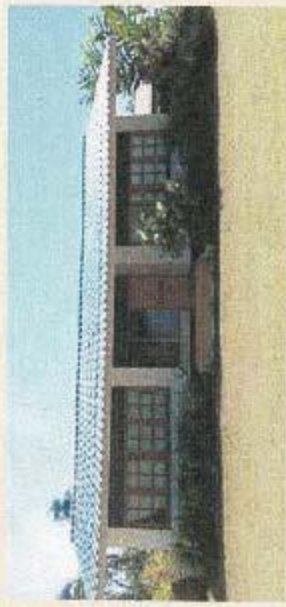
หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำแม่จัน
ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
57110 09 3198 6868

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำลำห้วยสัก
ตำบลวังยาว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย 42120
08 1871 8798

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำแม่สะมาด
ตำบลแม่อยู่ อำเภอบุษยาม จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58140
053 218641 หรือ 08 9835 7898

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำห้วยสามสม
ตำบลตริชะเกษ อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน 55150
054 718532 หรือ 09 3135 9805

หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำผาตาด
ตำบลสหกรณ์นิคม อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
71180 08 1736 4517

